

Ekohotel SPA jako element zrównoważonej turystyki w Szwecji

Wstęp

Turystyka zrównoważona staje się ważnym ogniwem strategii zrównoważonego rozwoju, realizująca trzy cele: społeczne, ekonomiczne i ekologiczne. Celem artykułu jest ocena ekohotelu SPA w Ronneby jako modelu będącego istotnym elementem zrównoważonej turystyki w Szwecji.

1. Idea zrównoważonej turystyki w warunkach Szwecji

Idea zrównoważonej turystyki (*sustainable tourism*) rozwijała się równocześnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju (*sustainable development*).

Koncepcja zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) pojawiła się na światowych konferencjach NT. ochrony środowiska i rozwoju [Leśniak, 2009; <http://www.supermiljobloggen.se/2012/04/stormiljokonferens-i-st>] (Stockholm 1972, Rio de Janeiro 1992, Johannesburg 2002) oraz w tzw. Raporcie Brundtland „Nasza wspólna przyszłość” w 1987 roku. 40 lat po Światowej Konferencji w Sztokholmie (1972 r.) odbyła się w dniach 23–25 kwietnia 2012 roku Międzynarodowa Konferencja Sztokholm +40, na temat zrównoważonego rozwoju. W czerwcu 2012 roku, 20 lat po Światowej Konferencji w Rio de Janeiro (1992) odbyła się Międzynarodowa Konferencja (Rio +20) Szczyt Ziemi. Uczestnicy konferencji wypracowali wspólną wizję stworzenia instytucjonalnej reformy systemu zarządzania zrównoważonym rozwojem na świecie.

Zgodnie z przyjętymi deklaracjami zrównoważony rozwój powinien realizować trzy cele [Wärneryd, Hallin, Hulman, 2002, s. 25–35; Larsson, Bratt, Sandahl, 2012, s. 18–38]: ekonomiczne, ekologiczne i społeczne. Ze strategią zrównoważonego rozwoju wiąże się koncepcja zrównoważonej turystyki. Dokumenty światowej Konferencji w Rio de Janeiro w 1992 roku określiły turystykę jako dziedzinę gospodarki dys-

---

* Dr hab., Prof. UG, Katedra Ekonomiki Przedsiębiorstw, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Gdański, kep@wzr.ug.edu.pl, ul. Armii Krajowej 101, 81-824 Sopot

ponującą znacznym potencjałem do wprowadzania zasad zrównoważonego rozwoju [Bohdanowicz, 2005, s. 153–154].

Światowa Fundacja Dzikiej Przyrody (WWF) w 1992 roku wiązała zrównoważoną turystykę m.in. z [Budeanu, 2000]:

- ochroną i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, społecznych i kulturalnych, mających perspektywiczne znaczenie ekonomiczne,
- edukacją personelu sektora turystycznego w dziedzinie turystyki,
- odpowiedzialnym marketingiem i informacją w dziedzinie turystyki.

Sformułowanie koncepcji zrównoważonej turystyki nastąpiło podczas Światowej Konferencji na temat Zrównoważonej Turystyki, która odbyła się w 1995 roku w Hiszpanii na wyspie Lanzarote. Rezultatem konferencji była Lanzarocka Karta Zrównoważonej Turystyki 1995 [Kowalczyk (red.), 2010, s. 32; *Charter for Sustainabl...*, 1995]. W Karcie podkreślono, iż rozwój turystyki powinien być oparty na kryteriach zrównoważonego rozwoju, co oznacza, iż musi być ekologiczny, zintegrowany ze środowiskiem naturalnym, ekonomicznie wykonalny oraz etycznie i społecznie akceptowalny dla lokalnych społeczności.

Podstawę koncepcji zrównoważonej turystyki stanowi zatem osiągnięcie równowagi między wymogami turystów, środowiska naturalnego i lokalnych społeczności [Wilczak, 2004, s. 288].

Kluczowe zasady zrównoważonej turystyki zostały sformułowane w 1996 roku w dokumencie *Agenda 21 dla przemysłu turystycznego: w kierunku zrównoważonego rozwoju przyjaznego środowisku naturalnemu* [Agenda 21..., 1996], przygotowanym wspólnie przez Światową Radę Turystyki i Podróży, Światową Organizację Turystyki oraz Radę Ziemi.

W dokumencie *Agenda 21* znalazły się m.in. następujące zasady zrównoważonej turystyki [Zaręba, 2006, s. 37–38]:

- turystyka powinna propagować zdrowy i produktywny tryb życia w harmonii z przyrodą, zbliżać do siebie ludzi różnych narodowości, kreować otwartość i tolerancję,
- rozwój turystyki ma przyczyniać się do zachowania zasobów przyrody oraz ochrony rdzennej kultury społeczności lokalnych,
- działalność usługowa i produkcyjna w branży turystycznej powinna zmierzać do zmniejszenia ilości odpadów oraz oszczędności energii i wody, eliminować z użycia substancje niebezpieczne dla środowi-

ska, stymulować personel, klientów i społeczności lokalne do zachowań proekologicznych,

- kraje powinny promować politykę otwartego systemu rynkowego w turystyce, wolną wymianę usług turystycznych podporządkowaną strategii ekorozwoju i respektującą międzynarodowe prawo ochrony środowiska.

W 1997 roku w Berlinie odbyła się Konferencja Ministrów Ochrony Środowiska nt. „Różnorodności biologicznej i zrównoważonej turystyki”. Podczas konferencji uchwalono Deklarację Berlińską, w której kraje europejskie, a wśród nich Polska, zobowiązały się do wprowadzania w życie zasad zrównoważonej turystyki.

W 1997 roku Rada Europy wydała dokument „Turystyka i Środowisko” („Tourism and Environment”), w którym model turystyki dla regionu, zgodnie ze strategią ekorozwoju, charakteryzuje się m.in. następującymi cechami [*Council of Europe ...*, 1997, s. 20]:

- proekologiczna infrastruktura turystyczna i łagodne formy wypoczynku,
- oszczędne gospodarowanie zasobami,
- proekologiczna gospodarka energetyczna,
- ekomarketing,
- proekologiczna gospodarka odpadami,
- przywracanie obszarom ich pierwotnego charakteru,
- rolnictwo i leśnictwo przyjazne środowisku,
- proekologiczna sieć dróg,
- krajobraz kształtowany zgodnie z lokalnym charakterem i tradycjami.

Rada Europy w 1998 roku sformułowała następującą definicję zrównoważonej turystyki [*Finish Ministry...*, 1998]: każda forma działalności turystycznej, która szanuje środowisko naturalne, zapewnia długotrwałą ochronę naturalnych i kulturowych zasobów i jest społecznie i ekonomicznie akceptowana i sprawiedliwa.

W 2002 roku Rada Unii Europejskiej przyjęła rezolucję o potrzebie poprawy koordynacji polityki mającej wpływ na turystykę, natomiast w 2003 roku wydano komunikat o konieczności połączenia sił w celu poprawy stanu ekorozwoju turystyki [*European Commission...*, 2003].

W świetle powyższego należy stwierdzić, że rozwój zrównoważonej turystyki powinien mieć trzy cele: ekonomiczne, ekologiczne i społeczno-kulturalne.

Wynika z tego, że koncepcja zrównoważonej turystyki opiera się na trzech fundamentach [Nawrocka, 2010]:

- efektywności ekonomicznej – zyski z turystyki,
- efektywności ekologicznej – minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko naturalne,
- zrównoważenia społeczno-kulturalnego – tworzenie nowych miejsc pracy, podnoszenie jakości życia.

Koncepcja zrównoważonej turystyki dotyczy różnych obiektów i usług związanych bezpośrednio lub pośrednio z sektorem turystycznym: obszarów chronionych, biur podróży, ekoplaż, obiektów ekohoteleńskich, ekorestauracji.

Szwecję można uznać jako lidera w ochronie środowiska – podstawowego elementu zrównoważonej turystyki.

Szwecja należy do krajów o czystym środowisku naturalnym. Do problemów środowiska i jego ochrony przywiązuje się bardzo dużą wagę. Leśność wynosi ponad 52% powierzchni kraju (całkowita powierzchnia Szwecji – 449 964 km²). Obszary podlegające ścisłej ochronie, to 27 parków narodowych oraz 3500 innych obszarów, stanowiących 11% powierzchni kraju [Statistisk ..., 2010].

Fundamentem dla pełnej realizacji w Szwecji priorytetu ekologicznego jest 16 celów ekologicznych, które uchwalił parlament (Riksdag) i rząd szwedzki w 2008 roku [Sundström, 2008, s. 5–39; Moberg, 2010; Gulliksson, Holmgren, 2011, s. 229–233]. Cele te obejmują ochronę zdrowia społeczeństwa i całego środowiska naturalnego Szwecji przez zachowanie ekosystemu, krajobrazu leśnego i rolnego, chronienie jezior i rzek.

Są to następujące cele:

- ograniczenie wpływu na klimat,
- świeże powietrze,
- tylko naturalne zakwaszenie,
- nietrujące środowisko,
- ochrona strefy ozonowej,
- bezpieczne promieniowanie,
- eliminacja nadmiernego nawożenia,
- żywotne jeziora i rzeki,
- woda gruntowa wysokiej jakości,
- żywotne morze, wybrzeża i archipelagi,
- żywotne mokradła,

- żywotne lasy,
- ochrona ziemi rolnej,
- znakomite środowisko górskie,
- właściwe zagospodarowanie środowiska,
- biologiczna różnorodność.

Istotną rolę w rozwoju turystyki zrównoważonej w Szwecji odgrywa system ekoznakowania [Göthenberg, Hultman, Söderberg, Yngverson, 2011, s. 140–141]. Jako przykłady można podać ekoznak Unii Europejskiej Flower (Margerytka) dla proekologicznych produktów przemysłowych, nieżywnościowych, skandynawski ekoznak Svanen dla proekologicznych produktów przemysłowych i usług, szwedzki ekoznak Falcken dla proekologicznych produktów przemysłowych, nieżywnościowych, szwedzki ekoznak Krav dla proekologicznych produktów żywnościowych, ekoznak UE – Rolnictwo ekologiczne dla produktów żywnościowych.

Aktualnie można przyznawać ekoznaki Svanen różnym rodzajom usług, m. in. hotelom. Ekoznakowanie usług może stymulować przedsiębiorstwa do zmniejszenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne i do zrównoważonego rozwoju [Areskog, 2000].

Cechą społeczeństwa szwedzkiego jest wysoka świadomość ekologiczna [Sundström, 2008]. Dotyczy to zarówno konsumentów, jak i producentów oraz decydentów.

Edukacja ekologiczna kadr turystyki i turystów jest istotnym czynnikiem rozwoju turystyki zrównoważonej. Przykładem programu edukacji ekologicznej na dużą skalę może być program edukacyjny Dialog Ekologiczny (The Environmental Dialogue) opracowany przez Zarząd Sieci Hoteli Szwedzkich Scandic [Bohdanowicz, 2005].

Program ten składa się z czterech podstawowych elementów: przewodnika prośrodowiskowego, spotkania prośrodowiskowego, programu prośrodowiskowego oraz barometru środowiskowego. Edukacja ekologiczna odbywa się za pomocą interaktywnego programu komputerowego dostępnego w sieci wewnętrznej oraz kursów organizowanych corocznie przez Scandic Business School.

W Szwecji działają trzy organizacje odpowiedzialne za rozwój szwedzkiej turystyki [Fadeeva, Halme, 2001]. Szwedzka Izba Turystyki jest centralnym organem odpowiedzialnym za politykę i strategię promowania rozwoju szwedzkiej turystyki.

Szwedzka Rada Turystyki i Podróży koordynuje współpracę między państwem szwedzkim a przemysłem turystycznym w dziedzinie marketingu turystyki. Komitet Zarządzania Środowiskiem dla Zrównoważonej Turystyki jest odpowiedzialny za działania dotyczące zrównoważonego rozwoju na terenie Szwecji. Szwedzka Izba Turystyki odróżnia pojęcie ekoturystyki, która jest turystyką na małą skalę, od pojęcia turystyki zrównoważonej, która ma szerszy zakres, w celu zwiększenia konkurencyjności szwedzkiej turystyki w skali międzynarodowej.

Infrastruktura turystyki zrównoważonej, tj. proekologiczne obiekty hotelarskie i gastronomiczne oraz baza towarzysząca, jak: szlaki komunikacyjne, informacja turystyczna, jest w Szwecji istotnie rozwinięta.

Do elementów infrastruktury zrównoważonej turystyki w Szwecji można zaliczyć: ekohotele z ekopokojami i ekoposiłkami.

2. Istota i rodzaje SPA

Turystyka SPA stała się nową formą turystyki uzdrowiskowej, która powstała i zaczęła się dynamicznie rozwijać na świecie w latach dziewięćdziesiątych XX wieku. Rozwój tej formy turystyki jest związany w dużym stopniu ze wzrostem prozdrowotnej świadomości społeczeństwa, modą na aktywny wypoczynek, zdrowy styl życia.

Istotą SPA jest filozofia (skrót od nazwy łacińskiej) *sanus per aquam* lub *sanitas per aquam* „do zdrowia za przyczyną wody” [Kasprzak, Mańkowska, 2008, s. 323]. Korzenie SPA sięgają starożytnego Rzymu, gdzie wykorzystywano łaźnie parowe, kąpiele i masaże do leczenia różnych chorób, a także do relaksu i harmonii między ciałem a duszą.

Według innego poglądu koncepcja pochodzi od nazwy belgijskiej miejscowości o nazwie Spa, gdzie znajdowały się znaczne zasoby wód leczniczych, wykorzystywanych już w XVII wieku [Zaal]. Wydaje się jednak, że współczesna idea SPA jest bardziej bliska starożytnym łaźniom rzymskim.

Obecnie idea SPA stoi na czele działań prozdrowotnych w krajach rozwiniętych. Zgodnie z tą ideą we wszelkich działaniach mających poprawić lub utrwalić stan zdrowia człowieka, należy sięgać do jak najszerszej gamy środków i zabiegów prozdrowotnych.

Zarówno w Polsce, jak i w innych krajach obiekty umieszczające w swojej nazwie SPA są bardzo zróżnicowane. Wiąże się to z różnym ich typem i przeznaczeniem, wiedzą i doświadczeniem dysponentów.

W idei nowego typu obiektów SPA podstawowym środkiem terapeutycznym jest woda. Do celów zabiegowych wykorzystuje się zarówno wody lecznicze, wody mineralne, wody termalne, a także wodę użytkową. Szczególnie istotne znaczenie dla rozwoju turystyki SPA mają wody termalne [Kurek (red.), 2008, s. 286]. Idea SPA łączy różnorodne sposoby pielęgnacji poprzez odpowiednio dobrane zabiegi, najczęściej oparte na terapiach wodnych i masażach.

Programy pielęgnacyjne SPA dbają nie tylko o odpowiednią kondycję całego ciała (nawilżanie, odżywianie i ujednianie skóry), ale i umysłu (relaks, odstresowywanie). Zgodnie z taką koncepcją ciało i umysł powinny znajdować się w równowadze. Według Amerykanina Halberta Dunn „z biegiem czasu atrakcyjny wygląd i dobra kondycja fizyczna stały się synonimem sukcesu. Życie pod presją, pośpiech, stres oraz ciągle dokonywanie wyboru pomiędzy życiem prywatnym a pracą, zmusiły ludzi, głównie kobiety, do poszukiwania równowagi” [<http://spa.e-masaz.pl/spa.html>].

SPA jest obecnie najszybciej rozwijającą się dziedziną związaną ze spędzaniem wolnego czasu. Międzynarodowa Organizacja ISPA (International SPA Association), która zrzesza obiekty SPA na całym świecie, obejmuje obecnie kilkadziesiąt tysięcy członków z około stu krajów [<http://www.magazynspa.pl>]. ISPA definiuje SPA jako świadczenia mające służyć poprawie samopoczucia poprzez różnorodność proponowanych usług, które powodują odnowę umysłu, ciała i ducha [*Types of SPA*, <http://www.experienceispa.com/ISPA>].

Obecnie istnieje sieć obiektów, które różnią się od siebie formą prowadzenia zabiegów. Według ISPA można wyróżnić następujące typy SPA [*Ibidem*]:

- Day SPA – ośrodek dostępny w ciągu dnia z ofertą ogólnych zabiegów pielęgnacyjnych i relaksacyjnych;
- Destination SPA – obiekty znajdujące się w miejscowościach o wyjątkowych walorach turystycznych przeprowadzające zabiegi pielęgnacyjne i relaksacyjne;
- Resort SPA – hotele wyposażone w urządzenia SPA i oferujące usługi SPA w szerokim zakresie;
- Medical SPA – wymaga nadzoru lekarzy wyspecjalizowanych w różnego typu zabiegach medycznych; w obiektach takich wykonywane są także typowe zabiegi SPA;
- Mineral Springs SPA – wykorzystujący w hydroterapii naturalne, termalne źródła, bądź wodę morską;

- Club SPA – oferuje zabiegi poprawiające ogólną kondycję fizyczną, funkcjonuje w klubach fitness;
- Cruise Ship SPA – statek wycieczkowy oferujący ogólne zabiegi pielęgnacyjne i relaksacyjne.

W obiektach SPA pierwszoplanowymi są woda i oddziaływanie nią.

Stosuje się różnego rodzaju wody:

- zwykła, tj. pospolita hydroterapia,
- mineralna, tj. balneoterapia,
- morska, tj. talasoterapia.

Kluczowymi zabiegami w obiektach SPA są kąpiele, masaże, bicze i natryski. Wyróżnia się około 70 różnych zabiegów, ćwiczeń i terapii związanych z wodą [Grzegorzczuk, 2006]. Wszelako w obiektach SPA na ciało oddziałuje się nie tylko wodą, ale również regeneracyjnymi środkami. Okłady z błota, szlamu, alg, soli wpływają zarówno leczniczo, jak i kosmetycznie.

Istotnymi elementami kompleksowych obiektów SPA są przede wszystkim: sauny, łaźnie parowe, kabiny termalne, solarium oraz miejsca relaksacyjne: baseny, parki, ogrody.

Hotele SPA są obiektami w wysokim stopniu wyspecjalizowanymi z zakresu usług nowej turystyki zdrowotnej. Obiekty tego typu tworzą ofertę pakietów SPA z wykorzystaniem własnych urządzeń relaksacyjnych, np. baseny, sauny i gabinety terapeutyczne, obok usług noclegowych. Hotele SPA należy uważać za element infrastruktury turystyki zrównoważonej. Idea pobytów wypoczynkowych SPA zakłada również kontakt ze środowiskiem przyrodniczym, z tego względu hotele te położone są niejednokrotnie w takich miejscach, jak ogrody czy parki.

Rozwojowi turystyki SPA sprzyjają również jej powiązania z innymi formami turystyki, np. biznesową czy szkoleniowo-konferencyjną.

Ważną rolę w rozwoju hoteli SPA na rynku turystycznym odgrywają zarówno rosnąca świadomość prozdrowotna, jak i wzrost zamożności społeczeństwa, a także rosnąca konkurencja na rynku hotelarskim.

3. Uwarunkowania funkcjonowania hotelu SPA – Ronneby Brunn Hotell w Szwecji

Ronneby Brunn Hotell zlokalizowany jest w miejscowości Ronneby [Sveriges Statistisk Årsbok, 2010]. Jest to miasto położone w południowej Szwecji, zamieszkiwane przez około 12 tysięcy osób. Prawa miejskie po raz pierwszy otrzymała w 1387 roku i ponownie w 1882 roku. Okres rozkwitu Ronneby przypadł na koniec XIX wieku, kiedy w tym mieście

założony został kurort, w związku z odkrytymi źródłami wód mineralnych.

Ronneby Brunn Hotell powstał w 1961 roku i usytuowany jest w miejskim parku „Brunnsparken”. Park ten w ogólnokrajowym konkursie w 2005 roku uznany został za najpiękniejszy park Szwecji („Sveriges vackraste park”), a w roku 2006 zajął czwarte miejsce we współzawodnictwie o tytuł najpiękniejszego parku Europy. W jego skład wchodzi m.in.: ogród zapachowy, wzgórze rododendronów, ogród japoński, wiosenny, wodny i różany. W parku znajduje się przepiękny wodospad, tysiące głazów narzutowych, ponad 150 gatunków roślin.

Ronneby Brunn Hotell jest obecnie uważany za jeden z najnowocześniejszych ośrodków turystycznych i konferencyjnych w Szwecji. Obiekt został zmodernizowany w 2002 roku. W czterogwiazdkowym hotelu [<http://www.trivago.pl/ronneby52057/hotele/ronnebybrunn-238426>] znajduje się 265 komfortowo wyposażonych pokoi, a także 3 apartamenty urządzone w stylu skandynawskim, włoskim i orientalnym. W sumie w hotelu znajduje się ponad 600 miejsc noclegowych. Niektóre pokoje są specjalnie przeznaczone dla osób z alergiami, dla osób niepalących, a także dla niepełnosprawnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich. W hotelu znajdują się również 33 sale konferencyjne. Największa z nich mieści 550 osób.

Ponadto do dyspozycji gości jest restauracja mieszcząca 550 osób, klub nocny na 250 osób oraz dyskoteka dla 550 osób. W sezonie letnim otwarta jest też restauracja na świeżym powietrzu.

Należy odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu Ronneby Brunn Hotell spełnia warunki zewnętrzne i wewnętrzne ekohotelu.

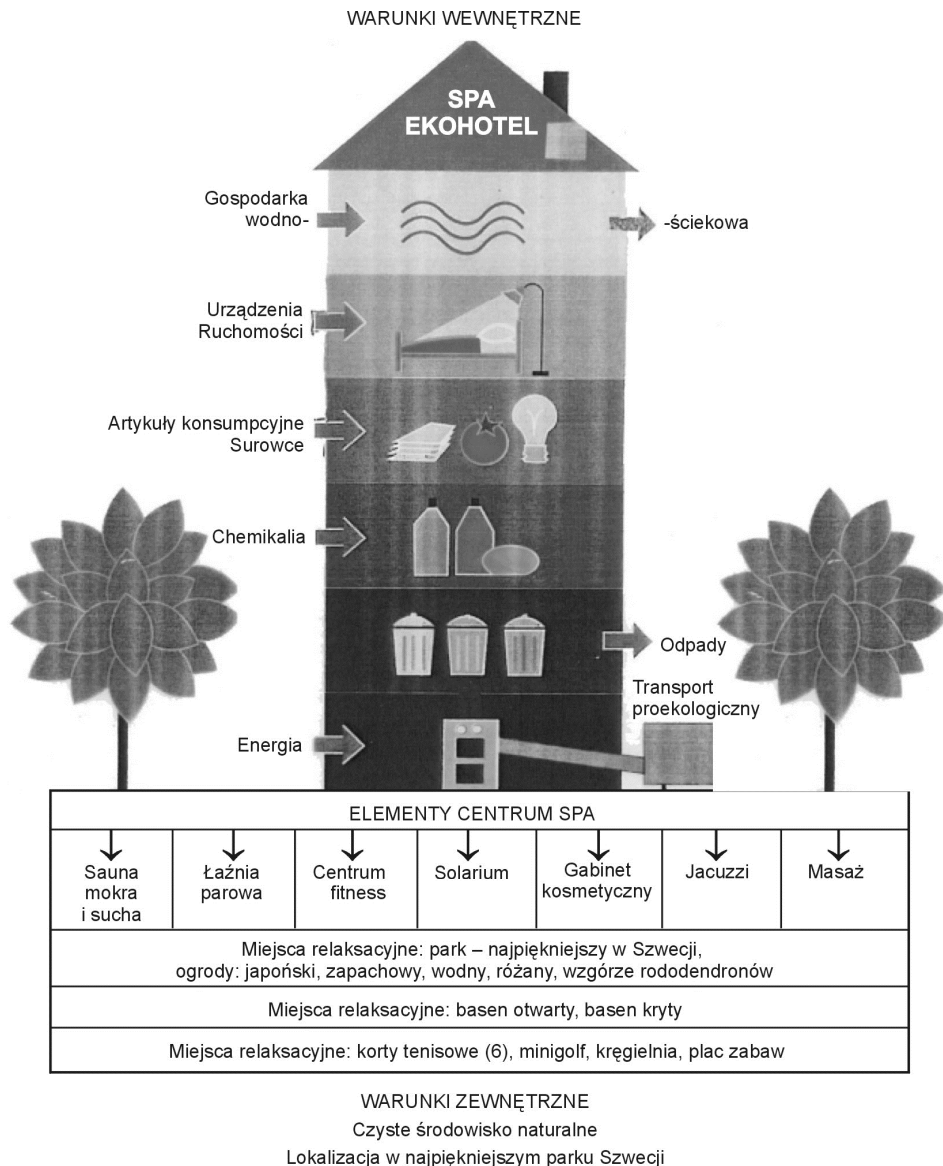
Podstawowym warunkiem zewnętrznym ekohotelu jest lokalizacja w czystym środowisku naturalnym [Leśniak, 2008; Leśniak, 2009]. Ronneby Brunn Hotell całkowicie spełnia wymieniony warunek, gdyż – jak już zaznaczono – zlokalizowany jest w najpiękniejszym parku Szwecji o bardzo wysokich walorach przyrodniczych.

Warunki wewnętrzne, jakie musi spełniać hotel, aby zostać uznany za ekologiczny (ekohotel), to przede wszystkim – rys. 1 [Hedenmark, 1999]:

- w zakresie gospodarki wodno-ściekowej – wysoki stopień oczyszczania ścieków, zmniejszenie zużycia wody poprzez realizację przedsięwzięć wodooszczędnych;

- urządzenia, ruchomości (meble, sprzęt) – proekologiczne, ekoznakowane;
- artykuły konsumpcyjne, surowce – wzrost udziału surowców i artykułów spożywczych proekologicznych i ekoznakowanych;

Rysunek 1. SPAekohotel Ronneby Brunn Hotel

Źródło: Opracowanie własne.

- chemikalia – niskie zużycie, produkty proekologiczne, ekoznakowane;
- odpady – minimalizacja ilości odpadów, segregacja odpadów;
- w zakresie gospodarki energetycznej – minimalizacja zużycia energii (oświetlenie, ogrzewanie, pranie, klimatyzacja, chłodnictwo, przygotowanie posiłków) poprzez realizację energooszczędnych przedsięwzięć (urządzenia, sprzęt), dążenie do wykorzystania alternatywnych źródeł energii (słońce, wiatr, energia geotermiczna, energia wodna);
- transport – proekologiczne środki transportowe.

Ekohotel powinien odpowiadać określonym wymogom, takim jak [Leśniak, 2007]: przestrzeganie określonych norm zużycia energii, wody, chemikaliów; zatrudnienie odpowiednio wyszkolonego i motywowanego personelu, zaangażowanego kierownictwa hotelu o wysokiej świadomości ekologicznej, wysoki standard usług hotelarskich; wysoka jakość wyposażenia hotelu; smaczna kuchnia. Ronneby Brunn Hotell spełnia wymienione warunki ekohotelu, zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne.

W hotelu znajduje się najnowocześniejsze w Szwecji Centrum SPA, które powstało w 2002 roku [<http://www.trivago.pl/ronneby52057/hotele/ronnebybrunn-2384426>, Faktablad Ronneby Brunn Hotel, Ronneby 2008].

Najważniejsze elementy Centrum SPA to (rys. 1):

- sauna mokra i sucha,
- łaźnia parowa,
- centrum fitness,
- solarium,
- gabinet kosmetyczny,
- jacuzzi,
- masaż,

oraz miejsca relaksacyjne:

- park, ogrody: japoński, zapachowy, wzgórze rododendronów,
- basen otwarty i kryty,
- korty tenisowe (6),
- minigolf,
- kręgielnia,
- plac zabaw.

Badania ankietowe przeprowadzone wśród osób korzystających z Centrum SPA w Ronneby Brunn Hotell¹ wykazały, że funkcjonowanie SPA wpływa korzystnie na kondycję fizyczną i psychiczną użytkowników. 100% ankietowanych bardzo wysoko oceniło park z ogrodami jako miejsca relaksacyjne. Ponad 85% ankietowanych bardzo wysoko bądź wysoko oceniło wachlarz oferowanych usług SPA, natomiast nisko tylko niecałe 5%.

Ponad 90% ankietowanych bardzo wysoko bądź wysoko oceniło jakość świadczonych usług SPA. Opinia ta dotyczyła zarówno sauny, łaźni, jacuzzi, jak i basenu otwartego oraz krytego. Jedynie około 10% ankietowanych oceniło średnio poziom świadczonych usług SPA.

Efektami ekologizacji Ronneby Brunn Hotell są: polepszenie warunków wypoczynku, zdrowia fizycznego i psychicznego gości, poprawa warunków pracy, zmniejszenie negatywnego oddziaływania hotelu na środowisko naturalne, wzrost świadomości ekologicznej osób związanych z turystyką, a także polepszenie wizerunku hotelu.

Rekapitułując, należy stwierdzić, iż zarówno proekologiczność hotelu, jak i działanie najnowocześniejszego w Szwecji Centrum SPA z szerokim zakresem usług są czynnikami przyciągającymi gości zarówno w celach konferencyjno-szkoleniowych, jak i rekreacyjnych, nie tylko ze Szwecji, ale także z innych krajów.

Zakończenie

Ekohotel SPA w Ronneby w Szwecji spełnia wszystkie wymogi obiektów turystyki zrównoważonej i osiąga społeczne, ekonomiczne i ekologiczne cele strategii zrównoważonego rozwoju. Społeczeństwo szwedzkie staje się w coraz większym stopniu społeczeństwem zrównoważonej turystyki.

Literatura

1. *Agenda 21 for the travel and tourism industry: towards environmentally friendly and sustainable development* (1996), WTTC London, WTO Madrid.
2. Areskog M. (2005), *Miljömärkning av fonder utreds*, „Miljöaktuellt”, nr 2.

---

¹ Ankieta przeprowadzona wśród gości hotelowych oraz studentów odbywających praktykę w Ronneby Brunn Hotell. W ankiecie przyjęto 5-stopniową skalę ocen walorów SPA: bardzo wysoko, wysoko, średnio, nisko, bardzo nisko.

3. Bohdanowicz P. (2005), *Turystyka a świadomość ekologiczna*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
4. Budeanu A. (2000), *A Tour to Sustainability. IIIIEE*, University of Lund.
5. *Charter for Sustainable Tourism* (1995), World Conference on Sustainable Tourism, Lanzarote, www.insula.org.
6. *Council of Europe Tourism and Environment* (1997), Strasbourg.
7. *European Commission, Tourism: Commission proposes joint efforts to increase sustainability* (2003), IP/03/1585, Brussels.
8. Fadeeva Z., Halme H, *Empost – Net. The Emerging Paradigm of Sustainable Tourism: a network perspective*, IIIIEE, University of Lund.
9. *Faktablad Ronneby Brunn Hotel* (2008), Ronneby.
10. *Finish Ministry of Trade and Industry* (1998), *Agenda 21 for the Baltic Sea Region Tourism*, Working Papers.
11. Göthenberg P., Hultman G., Söderberg I.-L., Yngverson, *Studentlitteratur*, Lund 2011.
12. Grzegorzczak A., *Wellness&Spa – dla zdrowia i urody*, „Hotelarz”, styczeń 2006.
13. Gulliksson H., Holmgren U. (2011), *Hållbar utveckling – livskvalitet, beteende och teknik*, Studentlitteratur AB, Lund.
14. Hägerhäll B. (red.) (1988), *Vår gemensamma framtid*, Prisma Tiden, Stockholm.
15. Hedenmark M. (1999), *Svanens kriterier för hotell*, „Miljömarkt SIS”, nr 4.
16. *Hotellen, restaurangerna, miljön* (1999), „Miljömarkt SIS”, nr 4.
17. <http://spa.e-masaz.pl/spa.html>.
18. <http://www.magazynspa.pl>
19. <http://www.supermiljobloggen.se/2012/04/stormiljokonferens-i-st>
20. <http://www.trivago.pl/ronneby52057/hotele/ronnebybrunn-238426>.
21. Kasprzak W., Mańkowska A. (2008), *Fizykoterapia, medycyna uzdrowiskowa i SPA*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa.
22. Kowalczyk A. (red.) (2010), *Turystyka zrównoważona*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
23. Kurek W. (red.) (2008), *Turystyka*, PWN, Warszawa.
24. Larsson M., Bratt L., Sandhal J. (2012), *Hållbar utveckling och ekonomie inom planetens gränser*. Studentlitteratur AB, Lund, s. 18–38.
25. Leśniak J. (2007), *Spółczeństwo zrównoważonej turystyki na przykładzie Szwecji*, [w:] *Ekologiczne aspekty zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego*, praca zbiorowa pod red. K. Michałowskiego, Wydawnictwo WSE w Białymstoku, Białystok.

26. Leśniak J. (2008), *Realizacja koncepcji zrównoważonej turystyki w warunkach Szwecji*, [w:] *Turystyka zrównoważona i ekoturystyka*, PTTK, Warszawa.
27. Leśniak J. (2009), *Wizja zrównoważonego społeczeństwa*, [w:] *Zrównoważony rozwój*, J. Błażejowski (red.), Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańsk.
28. Leśniak J. (2010), *Realizacja idei zrównoważonej konsumpcji w warunkach Szwecji*, [w:] *Zrównoważony rozwój II*, J. Błażejowski (red.), GTN, Gdańsk.
29. *Miljöbarometern* (1999), Sveriges Hotell & Restaurangföretagare.
30. Moberg M. (2010), *Global hållbar utveckling – på enkel svenska*, FAP, Göteborg.
31. Nawrocka E. (2010), *Rozwój turystyki i rozwój zrównoważony*, [w:] *Gospodarka a środowisko*, Wydawnictwo UE we Wrocławiu, Wrocław.
32. *Sånga-Säby-första Svanmärkta hotellet i Norden* (1999), „Miljömärkt SIS”, nr 4.
33. *Statistisk årsbok för Sverige* (2010).
34. Sundström S. (2008), *Miljö för hållbar utveckling Liber*, Stockholm.
35. *Sverige tvåa på grön topplista* (2000), „Miljöaktuellt”, nr 2.
36. *Sveriges Statistisk Årsbok* (2010), <http://pl.wikipedia.org/wiki/Ronneby>.
37. *Types of SPA*, <http://www.experienceispa.com/ISPA>.
38. Wärneryd O., Hallin P.-O., Hultman J. (2002), *Hållbar utveckling*, Studentlitteratur Lund.
39. Wilczak Z. (2004), *Ekologia w turystyce*, Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza w Lublinie, Lublin.
40. Zaal K., *Sanum per Aquam*, www.cosmetic.pl
41. Zaręba D. (2006), *Ekoturystyka. Wyzwania i nadzieje*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Streszczenie

Koncepcja zrównoważonej turystyki rozwijała się równolegle ze strategią zrównoważonego rozwoju – Światowa Konferencja w Rio de Janeiro w 1992 roku. Sformułowanie koncepcji zrównoważonej turystyki nastąpiło na Światowej Konferencji na temat Zrównoważonej Turystyki w Lanzarote (1995 r.). Rozwój zrównoważonej turystyki powinien mieć trzy cele: ekonomiczne, ekologiczne i społeczne.

Inne warunki rozwoju zrównoważonej turystyki w Szwecji: wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa, informacja turystyczna; proekologiczna

infrastruktura komunikacyjna; systemy ekoznakowania produktów i usług; proekologiczna baza hotelarsko-gastronomiczna.

Geneza terminu SPA (nazwa łac. *sanus per aquam* – zdrowie za pomocą wody). Ośrodki SPA korzystają w znacznym stopniu z osiągnięć naukowej fizjoterapii i medycyny uzdrowiskowej. Przykładem hotelu SPA w warunkach Szwecji jest Ronneby Brunn Hotell. Spełnia on warunki zewnętrzne ekohotelu SPA. Położony jest w przepięknym parku, który zajmuje pierwsze miejsce w Szwecji, jeśli chodzi o walory ekologiczne. Ronneby Brunn Hotell spełnia warunki wewnętrzne obiektu SPA. W hotelu istnieje najnowocześniejsze w Szwecji Centrum SPA z szerokim zakresem świadczonych usług, m.in. baseny, sauna, solarium, siłownia, jacuzzi, sala do jogi, zabiegi z zakresu kosmetyki i medycyny estetycznej.

Słowa kluczowe

zrównoważona turystyka, ekohotel SPA

Ekohotel SPA as element of sustainable tourism in Sweden (Summary)

The idea of sustainable tourism was formed parallel to sustainable development – World Conference in Rio de Janeiro in 1992. Formulation of the concept of sustainable tourism took place at World Conference on Sustainable Tourism in Lanzarote (1995). Development of sustainable tourism should have three aims: economic, ecological and social ones.

Other conditions of sustainable tourism development in Sweden: high ecological awareness of the society, tourist information; environment-friendly transport infrastructure; ecolabelling of products and services; environment-friendly restaurant and accommodation services.

The term 'SPA' is of Latin origin – *sanus per aquam* health through water). Spa centres take considerable advantage of scientific achievements in physiotherapy and spa medicine. Ronneby Brunn Hotell, is an example of SPA hotel in Sweden. Ronneby Brunn Hotell fulfills outside conditions of the SPA ecohotel, it is located in a beautiful park, which holds the first position in Sweden as far as ecological factors are concerned. Ronneby Brunn Hotell also fulfills inside conditions of SPA. There is the most modern SPA centre in Sweden offering a wide range of services, including swimming pools, saunas, fitness centre, Jacuzzi, yoga room, beauty treatments and aesthetic medicine procedures.

Keywords

sustainable tourism, the SPA ecohotel